

Vriendenkring Noordzee-Aquarium Oostende

V.Z.W.

(volwaardig afgekort V.N.A.O.-v.z.w.)

(Bestemming)

Driemaandelijks tijdschrift - 2de trimester 2006 - nr. 64
Afgiftekantoor Oostende 1

Jan-van-Gent

Foto: Yves Adam

In dit nummer :

- Groepsreis Namen • Maritieme cultuur • Poolkappen • Aquatieme
- Nederlandse vissers verwoesten natuur • Postzegel met vuurtorens en vissen
- Jan-van-Gent • Mossel • Albert Christiaen • Bultrugwalvis

INLICHTINGEN

De Vriendenkring van het Noordzee-Aquarium Oostende werd gesticht op 1 juli 1990 als feitelijke vereniging. Op 24 februari 1997 werd de feitelijke vereniging omgevormd tot een vereniging zonder winstoogmerk volgens de wet van 27 juni 1921. De statuten verschenen in het Belgische Staatsblad op 24 april 1997 in de bijlage onder het nummer 5954 blz. 3308 en 3309. Deze statuten werden gewijzigd en gecoördineerd op 6 december 2004 als gevolg van de nieuwe V&S-wet van 2 mei 2002. De vereniging staat wettelijk bekend met het ondernemingsnummer 0460.438.808 met zetel Aquariumgebouw, Visserskaai 8400 Oostende

De vereniging: "V.N.A.O.-V.Z.W." heeft volgens art. 3 van de statuten als doel:

1. Een beweging op gang brengen ten gunste van het Stedelijk Noordzeeaquarium Oostende en alles te doen wat van aard is om de publieke belangstelling ervoor te stimuleren.
2. Bij te dragen tot het verrijken van het patrimonium van het Stedelijk Noordzeeaquarium Oostende.
3. Voor haar leden natuur- en milieu-educatieve programma's uitwerken in verband met de fauna en de flora van de zee.
4. Het bevorderen van de maritieme cultuur.
5. Het beschermen van het milieu op zee en in de kustgebieden en het beschermen en benutten van natuurlijk en architecturaal erfgoed in Belgische zeegebieden.
6. In samenwerking met de visserij wetenschappelijke waarnemingen doen in verband met de fauna en de flora van de zee.
7. Meewerken aan duurzame ontwikkeling van de kustgebieden met visserij.

V.N.A.O.-V.Z.W. is lid van:

De Federatie der Vrienden van de Musea van België

De Cultuurraad en de Milieuraad van Oostende

De VZW Visserijfeesten van Oostende

De leden ontvangen het driemaandelijks tijdschrift en genieten, mits voorlegging van de lidkaart, gratis toegang tot het Aquarium en ook de andere stedelijke musea van Oostende. Dit wordt toegestaan door het Oostendse Stadsbestuur.

U kunt lid worden door een jaarlidgeld van **7** euro over te schrijven op rekening 280-0706209-86 van V.N.A.O. – V.Z.W. Visserskaai Oostende

Een extra bijdrage van steunende leden is van harte welkom.

Een reeks adverteerders schenken onze vereniging hun vertrouwen en steunen aldus de werking. We danken ze van harte en bevelen ze allemaal warm aan.

Het Noordzeeaquarium op de Visserskaai te Oostende is gans het jaar geopend op alle weekends en dagelijks van 1 april tot 30 september van 10 tot 12 en van 14 tot 18 uur

Op aanvraag voor groepen en scholen zijn er rondleidingen met gratis gids.

Aanvraag kan telefonisch op nr. 059 500876 of per e-mail: noordzeeaquarium@skynet.be

Verdere info op de website: <http://users.skynet.be/noordzee.aquarium>

GROEPSREIS

MET AUTOBUS NAAR NAMEN

Zaterdag 29 april 2006

Opstapplaatsen: 8 uur Parking van Earth Explorer
Dr. Moreauxlaan Opex Oostende
8 u.15 Parking Maritiem Instituut
Mercatorlaan Oostende

De bus rijdt over de autostrades naar het centrum van Namen
Na het uitstappen een gezamenlijke wandeling door de hoofdstraat van
Namen. De zaterdag is de marktday te Namen.

Te 11u.30 middagmaal in hotel-restaurant LE ROYAL op de Theaterplaats.

13 u.30: Vrij flaneren langs de nauwe
straatjes in het oude stadsgedeelte
van Namen, boetiekjes bekijken,
een museum of een kerk bezoeken,
wandelen langs de Maas of de Samber,
terrasje doen of voor elk wat wils.
16 u.: boottocht van een uur op de
Samber en de Maas
Daarna mogelijks nog een ritje met
een treintje naar de citadel

Deelnameprijs per persoon:

35 euro.

(In deze prijs is inbegrepen: de busreis
heen en terug, fooi voor de chauffeur,
middagmaal, boottocht op de Samber
en de Maas, treinritje)

Menu

Kervelroomsoep

–

Filet van gevogelte
met kroketten

–

Chocolademousse

–

Koffie of thee

*(één drank, wijn, water of bier
inbegrepen)*

*Wie mee wil telefoneert naar R. Coelus 059 236 237
om de plaats te reserveren. Er wordt een bus ingelegd van 50 personen.
Betalen vooraf ten laatste tot 22 april 2006 aan de balie in het Aquarium of
door overschrijving op rek. 280-0706209-86 van Vriendenkring Noordzee-
Aquarium Oostende*

Deelnemers krijgen enkele dagen vooraf aan de reis
een informatiebrief toegestuurd.

MARITIEME CULTUUR

Tekst opgesteld door R. Coelus ten behoeve van de nota Cultuurbeleid 2006-2012

De nota Cultuurbeleid van de Cultuurraad Oostende stuurt signalen uit naar de politieke partijen ter gelegenheid van de gemeenteraadverkiezingen.

Het begrip "Maritieme Cultuur" werd tien jaar geleden in januari 1996 in de schoot van de Cultuurraad Oostende gelanceerd waarbij werd gesteld dat er in Oostende een strategie diende te worden uitgedacht voor de heropleving van het maritieme karakter van de stad.

Om het hoofd te kunnen bieden aan de ontwikkelingen in de scheepvaart is er in het laatste decennium al heel wat reconversie gebeurd in de Oostendse haven en zijn er nog grote havenwerken gepland.

Maritieme cultuur te Oostende is de Oostendenaar in zijn verbondenheid met de zee, historisch, hedendaags en naar de toekomst toe.

In Oostende is er nooit een echt beleid gevoerd om het historisch maritiem erfgoed voor de komende generaties te bewaren. Men kon het verwijt toesturen aan de Oostendenaars dat ze maritieme cultuurbarbaren waren.

Toch is er sinds de laatste jaren een kentering gekomen waarbij maritieme cultuur meer aandacht krijgt. Oostende heeft een meer maritiem cultureel gezicht gekregen dank zij verschillende instanties zoals de Europese Gemeenschap, de Provincie en Toerisme die er subsidies voor over hebben.

Op maritiem gebied zijn er instellingen die ophouden te bestaan of andere vestigingen zoeken; we denken hierbij aan de Regie voor Maritiem Transport en de Marine.

De visserijsector heeft het erg moeilijk en het erge daarbij is ook het teloorgaan van een gemeenschap.

Voor de opvolging van de ontwikkelingen in de maritieme sector zou er best een overlegplatform bestaan, misschien een Maritieme Raad met vertegenwoordigers van de verschillende maritieme doelgroepen, een "INFOMAR" waar iedereen terecht kan om te weten te komen wat er zich afspeelt in Oostende op maritiem gebied.

De Oostendse haven is echter niet alleen vissershaven maar ook handelshaven, ferryhaven, jachthaven, zeewezenhaven, gewezen marinehaven en toeristische badstad

De militaire instellingen van de Marine zijn er quasi niet meer. Er is niets gedaan wat daaraan zou kunnen herinneren.

De havengemeenschap Oostende wil het bezoek van cruiseschepen bevorderen. Dan moet er ook gezorgd worden dat de Stad heel wat te bieden heeft op cultureel vlak dat van duurzame aard is.

Oostende beschikt nog altijd niet over haar eigen maritiem archief. Hoewel het bestuursakkoord 1995-2000 voorzag dat een archief voor de visserij zou worden opgericht, is dit tot heden nog niet gebeurd. Visserij alleen is te eng; het maritieme archief zou veel meer moeten omvatten.

Thans is er een locatie voorzien waar de stedelijke archieven zullen bewaard worden. Meteen kan daar gestart worden met een afdeling maritiem archief. De Cultuurraad hoopt dan ook dat de bevoegde schepen aan de archivaris die opdracht zal geven.

Zes jaar geleden hebben we aangedrongen dat de archieven

van de RMT en de gedeeltelijke archieven van de Radio Maritieme Diensten naar Oostende zouden gebracht worden. Het Algemeen Rijksarchief kan onder bepaalde voorwaarden contracten afsluiten met gemeenten die hun eigen lokale archieven wensen te bewaren.

Oostende heeft geen maritiem museum en heeft indertijd de oprichting van een visserijmuseum genegeerd omwille van partijpolitieke meningsverschillen.

Oostende had ook geen visie ter zake. We hebben de grootste waardering voor wat de geschied- en heemkundige kring "De Plate" onderneemt om maritieme objecten te bewaren.

De locatie is echter beperkt in oppervlakte .

In het project van de ombouw van het militaire hospitaal aan de oosteroever zou een maritiem museum kunnen voorzien worden.

Maritieme cultuur moet zich ook bekommeren om het behoud van maritieme monumenten.

Het westerstaketsel kreeg op datum van 23 februari 2005 voorlopige bescherming.

Dit jaar wordt begonnen met de afbraak van het oosterstaketsel en de verbreding van de haventoeegang.

De Cultuurraad vraagt dat de definitieve bescherming van het westerstaketsel vlug zou gebeuren.

In het bestuursakkoord van twaalf jaar geleden stond dat het zeeaquarium vernieuwd zou worden en zo nodig op een andere plaats zou worden ingeplant. Hoewel de gemeenteraad de nieuwbouw al lang goedkeurde werd telkens de verwezenlijking ervan op de lange baan geschoven.

AQUATIEME 2006

EEN OPROEP AAN ONZE LEDEN KUNSTENAARS

Tijdens de zomermaanden juli en augustus willen we zoals vorig jaar in de bovenzaal van het Aquarium een tentoonstelling organiseren die dagelijks gratis toegankelijk is voor het publiek van 14 tot 18 uur.

Leden-kunstenaars van onze vereniging die wensen daaraan deel te nemen met enkele van hun maritieme kunstwerken kunnen het laten weten aan onze **secretaris: Eddy Eneman, St. Jansstraat 58 te 8400 Oostende tel. 059 50 20 95**

Of eventueel tijdens de diensturen in het Aquarium tel. 059 500876

De kunstenaars die willen tentoonstellen moeten zelf instaan voor de bewaking van de tentoonstelling tijdens de openingsuren, liefst elk om de beurt op een vaste dag.

Vb. kunstenaar NN komt telkens de maandag, kunstenaar XX komt telkens de dinsdag enz.

Kunstenaars, die willen, kunnen eventueel bij goed weer hun palet boven halen en schilderen in open lucht nabij het Aquarium. Nadere inlichtingen bij onze secretaris.

Het smelten van de poolkappen ... en de stijging van de zeespiegel

Roger Jansoone

Al sedert onheuglijke tijden bedekken massieve permafrost-poolkappen de Noordpool- en Zuidpoolgebieden. Precies die uitgestrekte gebieden vormen de belangrijkste en grootste onbekende factor wat betreft het maken van wetenschappelijk verantwoorde voorspellingen aangaande de stijging van de zeespiegel ingevolge het broeikas-effect. Het Zuidpoolgebied (Antarctica) wordt in zijn geheel langs alle kanten aangevreten, terwijl Groenland het meest bedreigde deel vormt van het Noordpoolgebied.

Tot onlangs nog werd vrij algemeen aangenomen dat het met het smelten van de poolkappen nog niet zo'n vaart zou gaan. Doch in 2002 kwam een deel van de Antarctica-ijsmassa plots in beweging, het maakte zich volledig los en verdween ten slotte in zee. Uiteraard stemde dit tot nadenken, des te meer daar thans ook nog alarmerende berichten ons bereiken vanuit de antipode, het Noordpoolgebied, en meer bepaald vanuit Groenland.

De wetenschappelijke monitoring van de Groenlandse ijsmassa is al enkele jaren intensief aan de gang. Gelet op de uitgestrektheid van het gebied, wordt hiervoor gebruik gemaakt van vliegtuigen (het gaat hier om een gebied van liefst 1,7 miljoen vierkante kilometer!). Maar zelfs spijs die inzet van vliegtuigen blijven er toch nog "witte vlekken" (letterlijk en figuurlijk), d.i. "unmonitored areas", gebiedsdelen die buiten het bereik vallen van deze monitoring. Om dit enigszins te verhelpen, worden computermodellen aangewend. Aldus kan bij benadering een inschatting gemaakt worden van de rol die deze "terra incognita" spelen in het geheel van deze problematiek. Tot dusver trok men uit een en ander de conclusie dat, in deze samen-

hang van wetenschappelijke bevindingen en computermodellen, de Groenlandse ijsmassa relatief stabiel is in het centraal gedeelte, maar anderzijds langzaam wordt aangevreten aan de rand.

Uit een zeer recente wetenschappelijke studie blijkt nu echter dat die conclusie nu ten zeerste moet in vraag gesteld worden. Het gaat hier om een studie (gepubliceerd in het tijdschrift "Science") van Dr Eric Rignot van het "California Institute of Technology" in samenwerking met Dr Pannir Kanagaratnam van de Universiteit van Kansas. Zij maakten gebruik van satellietgegevens betreffende de kustlijn van Groenland. Op basis hiervan onderzochten zij hoe snel (of hoe traag) de ijskust van Groenland wordt aangevreten. Zij kwamen alzo tot de bevinding dat de glij-snelheid van twaalf gletsjers in snelheid toeneemt, en dit dan wel vrij snel. Die 12 gletsjers nemen ruim de helft van het wegvoeren van water vanuit de ijsmassa voor hun rekening. Volgens hun berekeningen is die glij-snelheid tijdens de jongste decade verdubbeld tot 12 km per jaar, met uiteraard als gevolg dat het volume van het ijs dat in zee terechtkomt, eveneens verdubbeld is.

Er is dus dan toch wel enige reden tot bezorgdheid. Beide wetenschappers hebben intussen ook berekend dat de "Greenland ice sheet" heeft bijgedragen tot een verhoging van de globale zeespiegel van 0,23 mm per jaar in 1996 tot 0,57 mm per jaar in 2005, hetzij meer dan een verdubbeling. Daarbij komt ook nog het feit dat de ijsmassa geen zout bevat. Het gesmolten ijs is dan ook zoetwater dat nu in toenemende mate in het zoutwater terechtkomt en zich ermede vermengt. Aan de hand van bestaande modellen van stromingen in de oceanen, kan men beginnen vrezen dat dit de richting van zee-stromingen in de Noord-Atlantische Oceaan zou kunnen wijzigen, ... en dit in eerste instantie ten nadele van de ons zo dierbare Golfstroom, die ons in Noordwest-Europa nu al zoveel duizenden jaren van een klimaat laat genieten dat anders op onze noorderbreedte

ondenkbaar zou zijn. Deze vrees wordt bevestigd door een wetenschappelijke studie, gepubliceerd in 2005, waaruit blijkt dat "the Gulf Stream may be weakening". Het paradoxale van het broeikaseffect zou dus kunnen erin bestaan dat, in plaats van heel wat warmer, wij het een flink stuk kouder zouden kunnen krijgen! En dit dan wel met natte voeten in overstromde kustgebieden ...

Dit is allemaal nog niet voor morgen, maar deze evolutie kan ons als kustbewoners zeker niet onverschillig laten, al was het enkel voor onze nakomelingen. Het wijst in ieder geval op onze collectieve verantwoordelijkheid ten aanzien van het broeikaseffect. Vooreerst bevestigt dit nogmaals de noodzaak van het universeel aanvaarden van het "voorzorgsprincipe", hetgeen betekent dat, wanneer het gaat om onze collectieve veiligheid, wij niet kunnen wachten met het nemen van doeltreffende maatregelen tot het wetenschappelijk afdoende is bewezen wat er nu eigenlijk precies aan de hand is. Het zou immers best kunnen gebeuren dat het tegen dat tijdstip al veel te laat is om nog iets te kunnen ondernemen. Anderzijds, mocht achteraf blijken dat het allemaal niet zo'n vaart loopt, des te beter! ... en intussen hebben de uitgevoerde maatregelen zeker hun nut bewezen voor het leefmilieu. Voorts worden wij nogmaals eraan herinnerd dat wie de wereld wil veranderen, bij zichzelf moet beginnen, of, met andere woorden, indien wij allemaal individueel iedere dag trachten ons steentje bij te dragen tot het tegengaan van het broeikaseffect, dan is er voorzeker hoop op enige verbetering in deze verontrustende ontwikkeling.

N.v.d.r.: In ons volgend tijdschrift hebben we het over André Capart, een oceanograaf, die een grote rol speelde voor de Congovisserij en in de jaren 60 al de aandacht vestigde op de opwarming van de aarde en het smelten van gletsjers.

Nederlandse vissers verwoesten natuur aan de Belgische kust

Gelezen in de Standaard van 17 februari 2006.

Volgens de milieuverenging Natuurpunt vernielen Nederlandse warrelnetvissers de fauna en flora aan de Belgische kust.

Bovendien brengen die professionele vissers ook de veiligheid in het gedrang, zegt Natuurpunt. Volgens de milieuverenging lappen de warrelnetvissers het kustreglement aan hun laars, dat stelt dat vissers minstens tweehonderd meter van de laagwaterlijn moeten blijven.

“Sinds begin september zijn twee Nederlandse vissersvaartuigen actief bezig met de plaatsing van warrelnetten langs de Belgische kust”, zegt Bart Slabbinck van Natuurpunt. “Op het eerste gezicht is dit geen probleem, de vaartuigen hebben een vergunning, tot je ziet hoe deze zeecowboys tewerk gaan: hun strooptocht loopt langs natuurgebieden die ze met warrelnetten afzetten op amper 25 meter van de kustlijn. Dat werd vastgesteld langs het oosterstaketsel van Oostende.

“Blijkbaar zijn wel proces-verbaal opgemaakt, maar een eventuele boete weegt niet op tegen de woekerwinsten die worden gemaakt”, zegt Slabbinck. “Deze wantoestanden zijn uiteraard nefast voor de natuur, want tal van vogels en zeezoogdieren verdrinken in de netten en de al erg geteisterde visstocks krijgen het nog zwaarder te verduren. Ook de onderwaterflora heeft erg te lijden onder dergelijke praktijken. Bovendien voelt de professionele visserij, die zich wel aan de regels houdt, zich terecht bekocht.”

DODEN

Volgens Natuurpunt zijn warrelnetten bovendien levensgevaarlijk voor duikers. Ze zijn moeilijk te zien en als duikers vast komen te zitten, raken ze er zonder hulp moeilijk uit.

En ook voor baders kunnen de netten gevaarlijk zijn, zegt Dirk Vanhoecke van Natuurpunt.

"Als deze toestand aanhoudt en er niet tegen dergelijke praktijken wordt opgetreden, zal wellicht ook gevist worden in de lente en de zomer. En als die levensgevaarlijke warrelnetten zo dicht bij de kust liggen, kunnen ze een groot gevaar vormen voor talrijke baders. In dergelijke situaties kunnen zelfs doden vallen.

Natuurpunt vraagt dat de federale minister voor de Noordzee hard tegen de warrelnetvissers optreedt

Zelf zegt de minister dat dergelijke toestanden eenduidig moeten worden aangepakt. "Ik zal overleggen met de procureurs van Veurne en Brugge om tot betere afspraken te komen. Er moet een gemeenschappelijke strategie komen die duidelijk bepaalt hoe deze overtredingen worden aangepakt. De bewaking van de regelgeving op zee moet op zijn minst even rigoureuus gebeuren als aan land.

NVDR: Nederlandse vissers hebben de gewoonte de Belgische reglementen met de voeten te treden. Herhaaldelijk komen er zaken voor de Onderzoeksraad voor de Zeevaart van Nederlandse bemanningen die op Belgische vissersvaartuigen varen. Aan die overtreders kan een verbod opgelegd worden om gedurende een zeker aantal dagen op Belgische vissersvaartuigen te varen.

Nederlandse vissersvaartuigen die met vergunning in de Belgische territoriale zee komen vissen en daarbij met de vigerende reglementen een loopje nemen zouden best aan de ketting gelegd, hun vistuigen verbeurd verklaard en zwaar beboet worden. Tevens zou aan die zeecowboys hun vergunning moeten ingetrokken en permanent verbod opgelegd worden om in de Belgische territoriale zee nog één visnetje uit te werpen.

DE VUURTOREN VAN OOSTENDE OP EEN POSTZEGEL

Tijdens het weekend van 13 en 14 mei 2006 wordt in de stadshalle van Nieuwpoort naast andere postzegels ook een postzegel met de vuurtoren van Oostende uitgegeven.

Korte historiek

De eerste Oostendse vuurtoren werd opgericht in 1771 aan de westkant van de haven op een vooruitspringend gedeelte van de wallen-waar thans zich het Monument van de Zeelieden bevindt bij het Klein Strand.

In 1845 werd er rond de voet van de vuurtoren een houten paviljoen gebouwd, de "Cercle du Phare", als danszaal en spijskuis. Met de opkomst van het Kursaal raakte het in verval en werd in 1877 afgebroken. Deze vuurtoren brandde tot 31 december 1860

De Oostendenaars gaven aan de vuurtoren de naam van "Vlaggestok" genoemd naar de grote vlag die er bij dag steeds op wapperde.

De tweede vuurtoren in de duinen aan de oostzijde van de haven werd voor het eerst ontstoken op 1 januari 1860 Gedurende de eerste wereldoorlog gebruikte de Duitse bezetter de toren als uitkijkpost. Op het einde van de tweede wereldoorlog was die toren verwoest.

De derde vuurtoren was eerst na de oorlog de vroegere "vlaggestok" die weer in dienst werd genomen tot 1920 De nieuwe vuurtoren werd opgericht in 1924 ,was 65 meter hoog en bevatte een wenteltrap van 295 treden. De toren werd in witte en rode banden geschilderd en men zei dat de toren zijn "badkostuumpje " aan had. Gedurende de bezetting schilderde men de toren in geel en groen als camouflage. Op 3 september 1944 lieten de Duitsers de toren springen.

De vierde vuurtoren of de "Lange Nelle" werkte voor het eerst op 1 november 1949 doet nog steeds dienst en werd beschilderd met blauwe golven.

(Korte samenvatting van artikel uit Ostendiana VVF 1972.)

Aanvoer van zeebiologisch materiaal van 22/12/05 tot en met 19/03/06

- 22/12/05 0.191: 1 zwartooglipvis.
- 22/12/05 0.20: visvoer.
- 23/12/05 ?: snotolf en platvissen.
- 10/01/06 0.20: visvoer.
- 12/01/06 0.29: 3 kabeljauwen, 1 fluwelen zwemkrab en 1 slakdolf.
- 19/01/06 0.191: 1 Noordzeekrab, 2 gewone zeesterren
en 1 heremietkreeftje.
- 25/01/06 0.190: 1 Europese zee kreeft, 1 gewone zeester
en 1 amandelschelp.
- 05/02/06 Henri Boulangier: 1 griet en 1 lipvis.
- 19/02/06 0.20: visvoer.
- 26/02/06 0.191: 2 steurgarnalen en 1 heremietkreeft.
- 03/03/06 0.191: 5 hondshaaien en 2 schollen.
- 04/03/06 0.191: 1 Noordzeekrab, 1 grote spinkrab
en 8 hondshaaien.
- 16/03/06 0.29: 4 tongen en 3 slakdolven.

**WE DANKEN HIERBIJ VAN HARTE EN OPRECHT
ALLE REDERS, SCHIPPERS, BEMANNINGEN EN
PARTICULIEREN VOOR HUN ONBAATZUCHTIGE INZET
VOOR HET NOORDZEE-AQUARIUM**

Lijst steunende leden 2006

<i>Aercke Bianca</i>	<i>Dirickx Kamiel</i>	<i>Van Coillie G.M.</i>
<i>Alleman Fernand</i>	<i>Dufait Roland</i>	<i>Van Hove Yasmine</i>
<i>Allemeesch Guido</i>	<i>Duvivier Paul</i>	<i>Van Loo Roland</i>
<i>Anseeuw Michel</i>	<i>Geryl André</i>	<i>Van Melkebeek Honoré</i>
<i>Barbaix Rachel</i>	<i>Ghevaert Christiane</i>	<i>Van Ossel Jeannine</i>
<i>Belpaeme Blanche</i>	<i>Ghys-Lenaers Marceline</i>	<i>Vanbillemont Prosper</i>
<i>Berard-Mouque Julien</i>	<i>Goemaere Elisabeth</i>	<i>Vande Castele Louis</i>
<i>Beyen Robert</i>	<i>Goormachtig-Peel</i>	<i>Vandekerckhove Mare</i>
<i>Billow Hendrik</i>	<i>Heirwegh Eddy-Bastini</i>	<i>Vandenbergen Roger</i>
<i>Blommaert François</i>	<i>Herman Gilbert</i>	<i>Vandenbogaerde Gerard</i>
<i>Borny Roland</i>	<i>Hubert Georges</i>	<i>Vandendriessche Gilbert</i>
<i>Bossaert François</i>	<i>Hubrechtsen-Cattoor</i>	<i>Vandenkerckhove Alexandra</i>
<i>Boulanger Hendrik</i>	<i>Jacobsen Jean</i>	<i>Vanmassenove Roger</i>
<i>Boumans Anne Marie</i>	<i>Jansoone R.J.A.</i>	<i>Vansluys Simonne</i>
<i>Callewaert-Seys Hilda</i>	<i>Kiekens-Sandele</i>	<i>Vansteene Urbain</i>
<i>Carly Ronald</i>	<i>Knobl H.</i>	<i>Vansuyt Ronald</i>
<i>Catteceure Kris</i>	<i>Lambert Geert</i>	<i>Vansuyt Ronald</i>
<i>Caullet -Focke</i>	<i>Laplasse Henri</i>	<i>Verbeke Frans</i>
<i>Claessens-Versluys Herman</i>	<i>Lauwers Leopold</i>	<i>Verburgh André</i>
<i>Cleremans André</i>	<i>Lievens William</i>	<i>Verdruyve Oscar</i>
<i>Coelus Robert</i>	<i>Lombard M.</i>	<i>Verkempynck Jean-Pierre</i>
<i>Constandt Georges</i>	<i>Loones Jan</i>	<i>Vermandel P. Havenkapt.</i>
<i>Cordemans Louis</i>	<i>Luca Del Monte</i>	<i>Vermincq Danny</i>
<i>Cray Arthur</i>	<i>Mabieu Marie Christine</i>	<i>Versluys Lucienne</i>
<i>Dasseville Daniel-Claeys</i>	<i>Mille Henri</i>	<i>Vyvey Jean</i>
<i>De Bruycker Nicole</i>	<i>Pillu Raymond</i>	<i>Warave - Baeteman</i>
<i>De Donder Fernand-Goetbals Rika</i>	<i>Prinzie Valère</i>	<i>Westerlinck René</i>
<i>De Groote Theophiel</i>	<i>Quaghebeur Richard</i>	<i>Willaert J.P.</i>
<i>De Maalboot</i>	<i>Remaut Jeannette</i>	<i>Witdoeckt Flory</i>
<i>De Mey Jef</i>	<i>René Vanwalleghem-Vandewalle</i>	<i>Zeegenootschap De Vuurtoren</i>
<i>De Rycker Clothilde</i>	<i>Roels Antoine-Panesi</i>	
<i>De Vos Jacqueline</i>	<i>Sanders Laura</i>	<i>Deze lijst vermeldt de leden die</i>
<i>De Vos Jacqueline</i>	<i>Severijns Natalis</i>	<i>12,50 euro en meer als lidgeld</i>
<i>Demaré Wim</i>	<i>Severy R.</i>	<i>betaalden. De steun verruimt de</i>
<i>Demeere Henri</i>	<i>Seys Hilda</i>	<i>werking van de vereniging. Er</i>
<i>Derdeyn Fernandus</i>	<i>Smeyers Victor</i>	<i>kunnen er nog bijkomen.</i>
<i>Derudder -Cardon Gilbert</i>	<i>Smislaert Emiel</i>	<i>Hartelijk dank vooraf.</i>
<i>Desmit Frank</i>	<i>Soetaert-Versluys</i>	<i>Deze lijst werd voorlopig afgesloten</i>
<i>Devriendt François-Van Troost</i>	<i>Stafford Geoffrey</i>	<i>op 19 maart '06.</i>
<i>Dewaegenaere Joanna</i>	<i>Thyge B.</i>	
<i>Dierckens Bernard</i>	<i>Van Acker André</i>	

JAN VAN OOSTENDE ? OF LIEVER JAN-VAN-GENT

In de lange koude winterperiode van dit jaar waren er in de Belgische kustwateren meer Jan-van-genten te zien dan anders. Daarom willen we één en ander vertellen over deze majestueuze zeevogel.

Naamgeving

De naam van deze zeevogel zou gegeven zijn door de 17de-eeuwse walvisvaarders, maar de reden daarvoor is onduidelijk.

Het Schotse eiland Bass Rock is sinds eeuwen al door deze zeevogel als broedplaats verkozen. Vandaar de latijnse wetenschappelijke naam: SULA BASSANA of letterlijk vertaald Bassaangans.

In het Duits spreekt men van "Basstöpfel". Het woord 'töpfel' betekent botterik of lomperik.

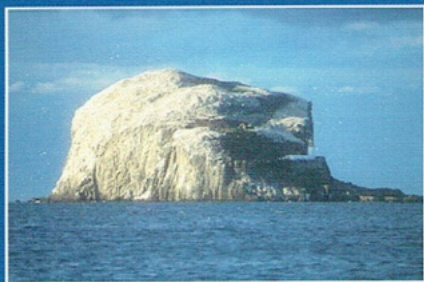
In het Frans spreekt men van "Fou de Bassan", terwijl de Engelse benaming "Gannet" is.

Het vissersvaartuig Z.92 heeft de naam gedragen van "Lundy Gannet", toen dit vaartuig eigendom was van wijlen Jaak Flitser, een Heistse reder-schipper die dikwijls in de nabijheid van het Engelse eiland 'Lundy' ging vissen en daar die sierlijke zeevogels bij honderden zag en erdoor zo gefascineerd was dat hij zijn vaartuig die naam gaf.

De Bass Rock

Het Schotse eiland Bass Rock is gelegen in de Firth of Fort ,3 mijl ten oosten van North Berwick. Dit rotseiland is 107 meter hoog en is beroemd omdat er circa 60.000 Jan-van-genten broeden. In de 15de eeuw gebruikte koning James I het eiland als gevangenis voor zijn politieke tegenstrevers. Bass Rock is ontstaan uit een vulkaan

en het zou eigenlijk zwart moeten zijn. Maar als je in het voorjaar naartoe vaart is de bovenkant van het eiland helemaal wit. Dichterbij gekomen zie je dat dat komt door duizenden Jan-van-genten die bo-

ven op het eiland broeden. Deze grote witte vogels zitten daar dicht opeen gepakt op nesten die niet meer zijn dan een hoopje wier

Algemeen

De Jan-van-gent is verwant aan pelikanen en aalscholvers. Het is een grote zeevogel; zijn vleugelspanwijdte is bijna 2 meter, zijn lengte 70-100 cm en kan tot 3 kg wegen. De volwassen vogel is wit met zwarte vleugelpunten en een gelige kop. Deze kleur krijgt hij pas tussen zijn 4de en 6de levensjaar; hij begint zijn leven met bruingrijs met witte spikkels. Elk jaar krijgt hij meer wit. Opvallend is zijn scherp getekende kop met blauwe ogen. De ogen zijn zo geplaatst dat hij goed naar voren kan kijken. Zijn snavel is heel stevig en heeft aan de voorkant fijn gezaagde randen. Deze zeevogel heeft geen neusgaten en haalt adem door zijn bijzonder gevormde gehemelte. In totaal brengt hij zo'n driekwart van zijn leven vliegend boven zee door. Slapen doet hij op het water met de kop onder een vleugel en wordt dan opgeschrikt door een voorbijvarend schip. Hij heeft een regelmatige directe vlucht. Zijn vleugelslagen zijn vrij snel en regelmatig met af en toe een glijvlucht. Soms vliegt hij scherend en zwevend boven het zeeniveau maar meestal op een hoogte van een meter of tien.

Bungy-jumpen zonder elastiek

Jan-van-genten voeden zich met vis uit de Noordzee. Ze jagen op vis die in scholen zwemt zoals haring en makreel. Je ziet ze dan vanaf dertig tot veertig meter hoogte als bungy-jumpers zonder elastiek naar beneden duiken. Met hun vleugels in een V-vorm naar achteren gevouwen en hun kop loodrecht naar beneden, snijden ze als een speerpunt met een snelheid van ongeveer 100 km p.u. in het water. Daarna gaat de jacht onder water verder. Ze hebben door de stand van hun blauwe ogen een binoculair zicht en kunnen de afstand tot hun prooi goed inschatten. Dat maakt ze samen met hun dolkvormige snavel en roeiende vleugelslag tot echte onderwaterjagers. Wanneer vissers het net ophalen duiken ze al naar de onderwater zittende kuil om van tussen de mazen een vis te graaien. Om de klap waarmee hij op het wateroppervlak terecht komt te kunnen opvangen heeft hij schokdempers vlak onder zijn lichaamshuid, een dikke vetlaag en airbags. Vooral zijn kop met zijn extra stevige schedel wordt goed ingepakt. Het lijkt net alsof hij een helm draagt.

Broeden met je voeten

De luchtkussenbekleding van het lichaam geeft wel een probleem. De meeste vogels verliezen in de broedtijd een deel van de borstveren. Er ontstaat daar een kale plek die extra goed doorbloedt en dus verwarmd wordt; de broedplek. Zo verwarmt een vogel tijdens het broeden met haar eigen lichaamswarmte haar eieren. Bij een Jan-van-gent kan door de vetlaag en de luchtkussens de lichaamswarmte niet goed bij het ei komen; die werken namelijk isolerend.

Daarom bedekt een Jan-van-Gent haar ei met.....haar voeten. Handig daarbij is dat de voeten of poten extra breed zijn omdat er ook een zwemvlies zit tussen de achterteen, die naar opzij staat, en de binnenste voorteen. Door meer bloed naar de zwemvliezen te sturen worden de voeten, en dus het ei lekker warm.

Het mannetje houdt vanaf eind januari een broedplaats vrij. Het vrouwtje legt dan midden april één ei.

Het broeden duurt wel veertig dagen. De ouders wisselen elkaar af

bij het broeden. Broedende Jan-van-genten blijven meestal binnen een afstand van 40 km van het nest om te jagen. Men schat dat de broedkolonie op het eiland Bass Rock tijdens het grootbrengen van de jongen 100 duizend kilo vis per dag vangt. Na het uitkomen van het ei wordt het jong nog eens ongeveer 90 dagen door zijn ouders gevoerd.

Daarna moet het voor zichzelf gaan jagen. Maar jagen moeten de jongen leren en dat duurt een tijdje. Om de eerste weken toch zelfstandig door te komen is het jong zo vet gemest dat het nog zwaarder is dan zijn ouders.

Pas na vijf jaar is het jong volwassen en gaat zelf voor nageslacht zorgen. Ze kunnen dat nog jarenlang doen. In Zeeland (Nederland) werd op 12 september 1996 een Jan-van-gent gevonden die op 15 juli 1962 was geringd op Bass Rock. Het dier was dus 34 jaar.

Verspreiding

De Jan-van-gent komt voor in de ganse Noordzee, ook in Ierse zee. Na de broedperiode verlaten ze vaak het Noordzeegebied.

Vooral jonge vogels maken verre tochten tot West-Afrika. In de maanden september en oktober zijn ze vanaf de kust te zien en vooral tijdens zeer koude wintermaanden naderen ze de kustwaters. De dichtstbijzijnde kolonie zit op Helgoland in de Duitse bocht.

Vogeljacht

Voorheen rond 1900 werden op Bass Rock de jonge Jan-van-genten gedood voor het vlees.

Het doden of "harrying" werd uitgevoerd door mannen die met een touw om hun lenden zich lieten zakken langs de rotsen. Andere mannen hielden de touwen vast op de top van de rots. De killers stapten van nest tot nest roofden eieren en sloegen jonge genten de kop in en smeten ze in zee waar anderen in een boot ze oppikten. Eieren van genten waren een delicatessen en er werden er geschonken aan koningin Victoria voor haar ontbijt. Sedert 1920 gebeurt harrying niet meer.

Mijn grootvader Isidoor Geryl (°1880) gewezen visser en reder van O.211 en O.212 vertelde me hoe ze aan boord genten ving met een "knoek". Volgens hij me vertelde was een knoek een kurk van een fles waarop een drietal vishaken werden bevestigd. Een kleine wijting werd deels opengesneden en men verborg de knoek in het visserslichaam. De knoek die verbonden was met een vislijn vierde men over boord en als een gent toehapte was het altijd prijs want die zeevogel schrokte de vis onmiddellijk naar binnen. Genten of ginters zijn wel agressief en kunnen goed blazen; vandaar de uitdrukking "blazen gelijk een gent", dat zegt men in Oostende van iemand die kortademig is.

R. Coelus

Jan-van-gent terug vrij !

De genezen vogel rept zijn vleugels in het zeewater-bad van V.O.C.-Oostende

Een Jan-van-gent, onze grootste zeevogel, is in het Vogelopvangcentrum Oostende tegenwoordig een vaak geziene gast. In het jaar 2005 hebben we 18 patiënten over de vloer gehad.

Sommige Jan-van-gents strandden uitgeput, ziek, moe of gekwetst aan onze kust. Andere kwamen in de olie terecht.

Het duurt niet lang vooraleer zo'n grote vogel wordt opgemerkt. Wanneer we een telefoontje krijgen waarin men ons vertelt: "Het is een heel grote vogel, wit en zwart en hij is nogal agressief", dan sturen we een medewerker van het Vogelopvangcentrum, die reeds ervaring heeft met deze gevaarlijke vogels. Een Jan-van-gent heeft een scherpe snavel die snijdt als een mes!

In april vorig jaar was het terug zover: een verzwakte Jan-van-gent, vol parasieten, met zwarte mest.

Schipper René van de O.29 op de uitkijk in de brug.

Frans (l.) en Eddy (r.), bemanningsleden van O.29

Ver van gezond dus... Maar met een ontwormingskuur, een behandeling tegen uitdroging, en lekere wijting kwam deze vogel er vlug weer bovenop.

2 weken later was zijn tijd gekomen... tijd om hem terug de vrijheid te schenken.

Een Jan-van-gent lossen doe je niet zomaar van op het strand. Hij moet zich storten van een hoogte zodat hij tegenwind kan opstijgen en vliegt dan mooi richting diepe zee. Dat kan van een steile dijk, maar als de wind niet goed zit, is een boot een betere optie.

De O.29 Broodwinner schenkt ons al jaren verse wijting en haring. Het leek ons een mooie beloning om deze prachtige Jan-van-gent te lossen vanuit de Broodwinner.

Het lossen van zo'n indrukwekkende vogel is steeds een spektakel.

Hij heeft niet lang gearzeld. Met een majestueuze duikvlucht heeft hij zich

Sophie Vanroose (V.O.C.) en bemanningslid Bart zullen de Jan-van-Gent vrijlaten

gesmeten van de boot en vloog verder en verder tot hij niet meer te zien was. Zalig! [Claude Velter]

Jan-van-Gent ruikt de vrijheid.

In duikvlucht naar het ruime sop.

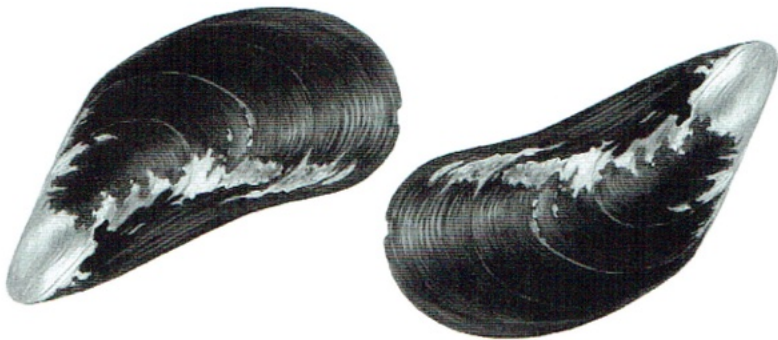
*Opvangcentrum voor Vogels en Wilde Dieren
Oostende - Zinnialaan 8 - 8400 Oostende
059 80 67 66*

Bedankt aan de Broodwinner voor het schenken aan het Vogelopvangcentrum van de broodnodige vis !

Foto's: Yves Adams

Leve de vrijheid !

Mossel (*Mytilus edulis*)

De kleur is blauwzwart niet glanzend periostracum, bij jonge exemplaren soms geel doorschijnend; binnenzijde parelmoer-glanzend. Het vlees is geelwit met donkerviolette mantelrand.

Typische vorm: lang, asymmetrisch, de schelp vrij dun en hard en een slot zonder tanden.

Spint zich met byssusdraden vast op de bodem of aan palen, rotsen e.d., van hoog in de getijdenzone tot 20 m diepte.

Hoewel de mosselen in onze streken een gekweekt product zijn, vindt men soms verrassingen in de schelp, zoals het erwttenkrabbetje, *Pinnotheres pisum*, een diertje dat bij de mossel inwoont en geen schade aan het product toebrengt.

Ook bevatten mosselen nu en dan kleine parels, vaak meerdere per schelp, die worden gevormd door een combinatie van een parasitaire organisme en milieu omstandigheden.

'Slikmosselen' worden bijzonder gevreesd door consumenten van mosselen.

Ze kunnen in de pan opengaan en zo de smaak van het hele kooksel bederven.

Een slikmossel ontstaat als de mossel onder zand of slik bedolven raakt en sterft en de schelp zich vervolgens met stinkend slik vult.

In tegenstelling tot bij onder 'normale' omstandigheden gestorven

mosselen, gaapt de schelp dan niet en lijkt het geheel bedrieglijk veel op een levende mossel.

Te onderscheiden door een meestal doffe schelp en een iets groter gewicht dan even grote, levende mosselen.

Een ander probleem voor de consument is de vraag hoe een bedorven mossel te herkennen.

Een zak mosselen kan soms, meestal in de zomer, enkele 'gapers bevatten: mosselen die openstaan.

Hoewel grote hoeveelheden daarvan erop duiden dat de mosselen niet al te vers zijn, is het voorkomen van enkele openstaande exemplaren vrij normaal.

Een mossel kan als echt dood worden beschouwd wanneer hij, nadat de schelpen met de hand enige malen zijn dichtgeknepen, niet uit zichzelf gesloten blijft.

Zulke mosselen kunnen beter worden weggegooid.

De versheid van een mossel kan ook worden getest door hem in de hand te nemen en met de duim te proberen de schelphelften over elkaar te schuiven.

Bij een volkomen verse, vitale mossel lukt dit maar één keer, waarna het dier de schelpen onwrikbaar sluit.

Een verzwakte mossel (die overigens nog van uitstekende kwaliteit is, maar wel op korte termijn moet worden geconsumeerd) laat toe dat de schelphelften over elkaar worden bewogen.

Op deze manier kunnen ook eventuele slikmosselen worden ontdekt.

Gebruik: Gekookt, gebakken, gestoofd, gefrituurd, soms rauw.

Leent zich voor een veelheid van verwerkingsmogelijkheden: in sauzen, salades, ragouts, soepen, ingelegd in zuur of andere marinades, enzovoorts.

Lengte: soms tot meer dan 10 cm, meestal 3 - 4,5 cm (wild) Of 4-6 cm (gekweekt).

MOSSELCULTUUR

De Haven Oostende diende in augustus 2005 een aanvraag in voor de kweek van tweekleppige weekdieren in vier zones van de Noordzee. Het zou hoofzakelijk zijn voor de kweek van mosselen, maar andere schelpdieren zoals kokkels, messchelpen en tapijtschelpen worden niet uitgesloten. In oktober 2005 werd door de Beheerseenheid Mathematisch Model van de Noordzee advies daarover uitgebracht aan de bevoegde minister en werden milieueffectenbeoordelingen uitgevoerd. Ook in oktober heeft de Minister een vergunning toegekend voor de productie van tweekleppige weekdieren in vier zones van de Noordzee

Zone 1 of de D1 zone voor Nieuwpoort waar reeds proefnemingen werden gedaan

Zone 2 is gelegen bij en rond de radartoren Oostdijk

Zone 3 is gelegen rond en bij de meetpaal Westhinder

Zone 4 is gelegen op en achter de Thortonbank noordelijk van het te construeren windmolenpark

De mosselcultuur zou verwezenlijkt worden door hangcultuurmodules bestaande uit een stalen frame van 12 meter in lengte, 3 meter in breedte en 2 meter in hoogte. Aangroeitouwen uit polypropyleen worden er aan vast gehecht voor een totale lengte van 480 meter. De module wordt verankerd met een betonblok en anker. De afstand tussen de modules zal 100 meter in de lengterichting bedragen en 50 meter in de breedterichting. Er kan opgebouwd tot maximum 90 modules. De kooistructuur is 100% herbruikbaar. Enkel de touwen zullen moeten vernieuwd worden en een installatie heeft een levensduur van ongeveer zes jaar.

De effectenbeoordeling voor het project ingediend door AG Haven Oostende moet met veel nodige voorzichtigheid worden bekeken. Over de impact van mosselcultuur op fytoplankton en zoöplankton zegt BMM dat lokaal het ingrijpend is.

De eigenlijke mosselkweek zou moeten gevolgd worden door monitoring. Daarvoor is stalname en analyse van het zeewater nodig op regelmatige tijdstippen.

Totale kostprijs voor de vier gebieden circa 220.000 euro. Som die zal moeten betaald worden door de uitbaters.,die natuurlijk een vergunning moeten hebben die voldoet aan allerhande voorwaarden o.a. het storten van 25.000 euro waarborg.

EXPO MOSSELEN NATUUR

In het Natuurhistorisch Museum te Brussel loopt nog tot 30 juni 2006 een thematische tentoonstelling over mosselen.

Herr Seele is peter van deze tentoonstelling.

Dit museum in de Vautierstraat te 100 Brussel is open van de dinsdag tot en met de vrijdag van 9.30 tot 16.45 uur en tijdens het weekend van 10 tot 18 uur. Toegang 7 euro, vermindering voor senioren en groepen.

ALBERT CHRISTIAEN EEN MAN MET EEN FORMIDABEL GEHEUGEN

Van Norbert Christiaen, gewezen commandant van de RMT-ferry "Prins Filip" ontvingen we een gedicht met als titel "Zeemansbloed". Dit gedicht met 46 strofen van telkens vier verzen had zijn vader, Norbert Christiaen, geleerd in 1927 toen hij als dertienjarige knaap leerling was van de

Paster Pypeschool en een opleiding kreeg als visser. Vijftig jaar later kon hij het gedicht nog volledig voordragen en hij heeft het dan op papier gezet. Het gedicht is merkwaardig vooral om de melancholische stijl van toen.

In het "Groot Oostendsch Liedtboeck" van Jef Klausing staan ook uit deze tijd liederen met veel strofen over het zeemansleven. Norbert Christiaen stuurde ons het levensverhaal van zijn vader dat we hier laten volgen.

Albert zag het levenslicht te Duinkerke tijdens de eerste wereldoorlog op 27 november 1914.

Geboren uit een vissersfamilie leerde hij het vissersberoep in de Paster Pypeschool te Oostende waar broeder Anobert zijn leermeester was. Als dertienjarige al op zee en een knappe leerling als hij was wist hij zeer jong het brevet van schipper ter visserij te behalen. Toen hij twintig jaar was werd hij medeëigenaar en schipper van de O.289 "Paul Thérèse".

Hij huwde met Isabella Zonnekeijn, dochter van Louis Zonnekeijn, medestichter van de "Rode Vloot". In 1937 kocht Albert samen met vader Achiël de middenslagtreiler O.108 "Adriatic" Bij het uitbreken van de tweede wereldoorlog vluchtte de ganse familie met de Adriatic naar Engeland. Het vaartuig werd door de Britse Navy in beslag genomen en omgevormd tot een kustwachter. Albert werd samen met broer Camiel ingelijfd bij de "Merchant Navy" bij de "Anti Aircraft Balloon Barrage" met wisselende standplaatsen: in Swansea(2X) Milford Haven (2X) Bongor (N. Ierland) Glasgow en Buckie (Schotland), wat telkens een volledige verhuis van beide families inhield.

Na de oorlog kwam de familie Christiaen terug naar Oostende en de O.108 werd terug gerestaureerd als vissersvaartuig. Albert koos weer zee met zijn vertrouwde Adriatic met als voornaamste visgrond de "Moray Firth". Van 1946 tot 1949 was hij te Oostende CVP-gemeenteraadslid en was in die periode medestichter van SCAP (scheepswerf en scheepsherstelling) Hij eindigde zijn zeemansloopbaan als kapitein bij de rederij "Dragages Decloedt" en overleed op 22 augustus 1999.

ZEEMANSBLOED

1. Ze sprak het uit al snikken
In 't heetste van haar wee
Nooit zal mijn jongen varen,
Nooit gaat hij naar zee!
2. Genoeg heeft ze gedronken
Ons leven en ons bloed,
Mijn vader en mijn broeder,
Ze vaarden uit voor goed.
3. Nu is ook hij gebleven
Mijn man, zo teer bemind;
En niemand blijft mij over
Dan Frans, mijn enig kind
4. En luider viel ze aan het snikken
Met hopeloos getraan,
En immeraan herhaalde ze
Hij zal op zee niet gaan!
5. Zo kloeg Mathilde haar lijden
Van weemoed gans ontsteld,
Wijl z'aan haar moederharte
De jongen hield gekneld.
6. Wijl ze haar jongen smeekte
En wees op haar rouw
Dat hij het moest beloven
En nimmer varen zou.
7. De jongen keek zijn moeder
Met tranende ogen aan,
En sprak: Och ja! 'k Beloof het,
Ik zal op zee niet gaan!
8. Het was of met die woorden
Op 't lijdend moederhart
Een hemelzalve vloeiende
Die wegdreef al haar smart.
9. En boven, uit de hemel,
Ver over 't wijde meer
Keek vader op zijn zoontje
Met welgevallen neer.
10. Nu vlogen ras de jaren
In stille ruste voort
Van varen sprak de jongen
Nog ooit een enkel woord
11. Maar in zijn vrije stonden
Hoe hij 't verduiken mocht
Dan ging hij dikwijls dromend
Langs geul en havenbocht
12. Daar lag zijn hart en ziele,
Gekluisterd aan dat diep
Dat met zijn toverklanken
De jongen tot hem riep
13. Het zong hem zoet in d'oren
Dat strelend minnelied
Het eeuwig liefde-zingen
Dat uit de golven schiet
14. Het ruist luid en machtig
Het boeiende zo zijn ziel
Dat menig keer een traantje
Uit Fransjes ogen viel.
15. De toverende vleister
Hield met haar sluw geweld
De arme vissersjongen
In hare macht gekneld
16. Ook was de jongen somtijds
Bij oude vissersliên
Die van de zee hem spraken
Aan 't westerhoofd te zien.

17. Dan glansden vaak zijn ogen
Van blijde varen-lust
En 't werd hem lang en droevig
Het leven aan de kust
18. Doch, als hij van zijn vader
De knappen horen mocht
Dan was het of zijn neiging
Haar boei te breken zocht
19. Ontembaar drong de lust hem
Door dat kokende zeemansbloed;
Ondraagbaar werd het land hem.
Hij smachtte naar de vloed!
20. En boven, uit de hemel
Ver over 't wijde meer
Keek vader op zijn zontje
Met welgevallen neer.
21. Eens had hij, 't was al lange,
Zijn moeder, op de kniën
Voor een gesloten koffer
In zwaar verdriet gezien
22. En dikwijls nog na dezen
Bij vroege morgenstond,
Zag hij daar weer zijn moeder
Die luid te klagen stond
23. Nog nooit kwam hij te weten,
Ofschoon hij smeekte en zocht
Wat hoog-geheime dingen
Die koffer bergen mocht.
24. Nu op een zomermorgen
Was moeder uitgegaan
Nadat ze daar weer lange
Al wenend had gestaan
25. Pas was Mathilde buiten
Toen Fransje binnendrong.
En als met reuzenkrachten
Het deksel openwong.
26. 't Was of een bliksem straalde,
't Was of een donderslag
De jonge Frans kwam treffen
Bij 't geen hij voor hem zag.
27. 't Portret van zijn vader,
Als zeeman uitgerust,
Nog in zijn jonglingsjaren,
Die zijn beminde kust.
28. Hoe vroom was hij van wezen
Gewis geen twintig jaar
De jongen herkende in 't meisje
Zijn lieve moeder daar.
29. Daar lag een jongmanspakje
Een zwarte stormhoed
Naast zware waterlaarzen,
Een baai, en zomergoed.
30. 't Lag daar, zo vers gestreken,
Zo zuiver en zo net,
Daarbij nog blauwe kleren,
Een splinternieuwe pet.
31. Plots vielen hete tranen,
Verkropt zo bitter lang,
Bij 't zien van vaders pakje,
Langs Fransjes bleke wang.
32. Het was een luide snikken,
Terwijl de jongen kloeg,
En met versmachte kreten
Om zijn vader vroeg.

33. Nu streelde hij de kleren
Met warme liefdegloed.
En snoof met volle teugen
De geur van zeemansgloed.
34. Hij legde neer zijn petje,
Zette op de stormhoed
Die vader placht te dragen
In wind en zonnegloed.
35. En met de trots in d'ogen
Manmoedig, knap en koen,
Nam hij het oliebaaitje,
Gereed om aan te doen.
36. Toen moeder als een rukwind
De enge kamer binnenstoof
Waar Fransje was aan 't verbreken
AL 't geen hij had beloofd.
37. Eén oogopslag was voldoende,
Ze zag het met één blik
Wat er nu zou gebeuren
En week terug met schrik.
38. Wel had ze 't reeds geraden
Of hoord'het van de vissersliên
Waar soms haar lieve jongen
Al dromende was gezien.
39. Mathilde zweeg. Ze kropte
Haar drukkend zieleleed,
Wijl Fransje zich voort kleepte
Als zeeman. 't Was te wreed!
40. Doch nu, daar voor haar, stond hij
In visserspak gekleed,
Het evenbeeld zijns vaders
Al voor de reis gereed.
41. Daar was een pauze stilte
De stilte van de dood
Die drukkend woog op beiden
Als 't klimmen van de nood.
42. Doch plots was 't of een veerslag
De bange moeder sloeg,
En haar met trots en liefde
Tot hare jongen joeg.
43. Daar streek ze d'armen open
En drukte, in blijde smart,
Haar zoon, zijn vader waardig,
Aan 't minnend moederhart;
44. Mijn kind! Mathilde zuchtte
Te midden haar getraan,
Terwijl de jongen smeekte:
Och, moeder, laat me gaan!
45. En als het liefdezoenen
Een weinig was gestild
Sprak moeder: Vaar, mijn jongen,
't Is vader die het wilt.
46. En boven, uit de hemel,
Ver over 't wijde meer,
Keek vader op zijn zoontje
Met welgevallen neer.

Bulrugwalvis aangespoeld

Zaterdagmorgen 4 maart 2006 verwittigden vissers de kustwacht dat er een dode walvis dreef ter hoogte van de ankerzone. Volgens de stromingen was de kans groot dat het dier zou aanspoelen tus-

sen Nieuwpoort en Oostende. De zondagmorgen was een bulrugwalvis aangespoeld op het strand voorbij het oosterstaketsel van Nieuwpoort, een plaats naast de IJzermondung waarvoor men een paar kilometer moet stappen om die te bereiken.

Het publiek kwam gauw op de hoogte door de radio en de walvis-toeristen lieten niet op zich wachten. De veerdienst te Nieuwpoort kwam in actie en ruw geschat werden in de loop van zondag meer dan drieduizend kijklustigen vervoerd, zei de veerman. Anderen gingen te voet langs het natuurgebied van de IJzermondung om het kolossale beest te bewonderen.

Biologen van BMM stelden vast dat het ging om een jong wijfje van zo'n 10,50 meter lang en 3,50 meter breed over de rug met een geschat gewicht van ongeveer tien ton. Om te vermijden dat door de gassen van de ontbinding het lichaam zou ontploffen werd eerst en vooral een grote insnijding gemaakt. De biologen verzamelden gegevens die verder zullen onderzocht worden aan de universiteit van Luik, die gespecialiseerd is in de studie van zeezoogdieren.

Na overleg besliste de burgemeester van Nieuwpoort het kadaver zo vlug mogelijk op te ruimen en over te brengen naar het vilbe-

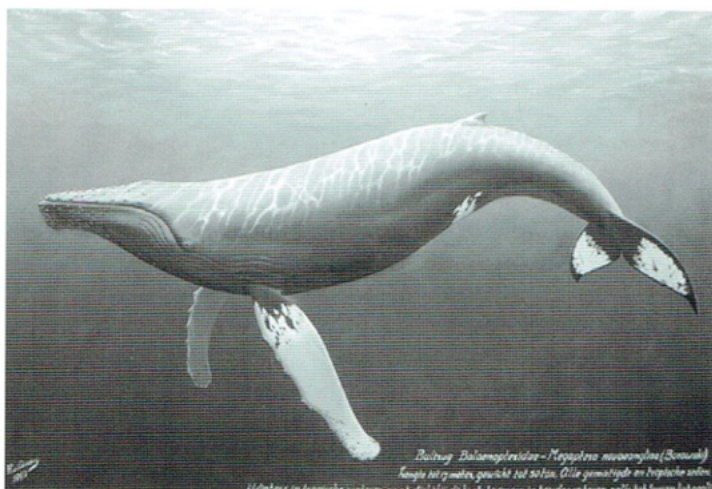

luik. De schedel moest naar Luik overgebracht voor verder onderzoek. Maandag 6 maart was de klus al geklaard door de civiele bescherming en bleef er van de bultrug niet veel meer te zien. Het was 255 jaar geleden dat er nog eens een bultrug aanspoelde op de Vlaamse kust nl. te Blankenberge.

Enkele wetenswaardigheden

Dit zeedier hoort bij de familie van de vinvissen of Balaenopteridae en luistert naar de wetenschappelijk naam van Megaptera novaengliae. Typisch kenmerk van de bultrug zijn de lange borstvinnen die bij grote volwassen exemplaren tot vijf meter kunnen reiken en een gekartelde witachtige voorrand hebben. Daarom ook de naam van '**langarmvinvis**'.

De borstvinnen hebben tot nieuwe vormgeving van vliegtuigvleugels geleid, omdat deze vorm minder weerstand heeft. Bekend van de bultruggen is het feit dat ze zingen. Het lied werd door wetenschappers al grondig bestudeerd en bestaat als 't ware uit een zestal steeds wederkerende strofen. De dieren kunnen er uren mee doorgaan met zingen. Mannetjes zingen zodra ze op plaatsen komen waar ze met de wijfjes zullen paren.

Bultrug Balaenopteridae - Megaptera novaengliae (Bonnafant)
 Lengte tot 37 meter, gewicht tot 50 ton. Olie gemiddelde en hogere soorten.
 Wintertijd in de noordelijke halfrond, zomer in de zuidelijke halfrond.

Historiek van aanspoelingen

12 november 1403 : Acht walvissen van ongeveer 20 meter op het strand te Oostende

November 1751: bultrugwalvis op het strand te Blankenberge

20 januari 1762: Walvis op het strand tussen Oostende en Blankenberge

4 november 1827: walvis van ongeveer 30 meter lang op het strand te Oostende

.8 februari 1885: walvis op het strand te Oostende

23 oktober 1892: walvis op het strand te Bredene

1939: Potvis op het strand van Oostduinkerke

1954: Potvis op het strand te De Panne

12 februari 1989 Potvis 'Valentijn van St. André' op het strand van Oostduinkerke

18 november 1994: drie potvissen op het strand van Koksyde en één op het strand van Nieuwpoort

1 november 1997: Vinvis op het strand van Mariakerke

26 maart 2003: walvis van 20 ton op het strand van Oye Plage (Calais)

26 februari 2004: walvis Windekind op het strand in Oostduinkerke

5 maart 2006: Bultrug op het strand van Nieuwpoort.

Het volledige uitgifteblad met de vijf postzegels
 Noordzeevissen (hier afgedrukt op 80% van de ware grootte).
 De prijsaanduiding is hier nog 0,44 cent,
 maar zal 0,46 worden.

De vijf getande en gekomde zegels kunnen uit het blad ge-
 haald worden. deze postzegels zullen voorgesteld worden
 tijdens het weekend van 13 en 14 mei 2006 in de stadshallen
 op de Markt te Nieuwpoort.

De organisatie berust bij de Filatelieclub van de Westkust.
 Ook zullen vier postzegels voorgesteld worden van Belgische
 vuurtorens, waaronder deze van Oostende.

ONS GAZETJE

1. Op 9 januari 2006 overleed medelid de heer Leo Boedt (58j.) echtgenoot van Mireille Vanderbeke. Hij werd op zaterdag 14 januari 2006 te Zevekote begraven.

Op 5 januari 2006 overleed mevrouw Jacqueline Laforce (69 j.) echtgenote van de heer Roger Vanderwal. Zij werd op woensdag 10 januari 2006 begraven te Oostende na de uitvaartdienst in de Sint Janskerk. Jacqueline was gedurende vele jaren toilet-dame van de openbare W.C. bij het Aquarium op de Visserskaai te Oostende en een zeer gekend volksfiguur.

Aan de families Vanderwal-Laforce en Boedt-Vanderbeke onze oprechte deelneming in hun rouw.

2. Tijdens het weekend van 13 en 14 mei van 10 u tot 17 u worden te Nieuwpoort in de Stadshalle op de markt de postzegelreeks "Noordzeevissen" en de reeks "vuurtorens" voor het eerst aan het publiek voor gesteld. Daarover hadden we het uitvoerig in ons vorig tijdschrift.

Tevens is er een tentoonstelling over de Noordzee en maritieme kunstwerken te zien op de eerste verdieping van de stadshalle. De Vriendenkring van het Noordzee-Aquarium heeft er ook een stand.

3. Tijdens het weekend van O.L.H. Hemelvaart, dit jaar op 25, 26, 27 en 28 mei heeft het grootse evenement plaats: **Oostende Voor Anker**, met als gastland Ierland.

4. GROEPSREIS NAAR ENGELAND

Op vraag van sommige leden willen we een groepsreis naar Engeland organiseren op donderdag 15 juni 2006.

Vertrek met de autobus te Oostende 6 uur. De bus rijdt dan naar Calais, overzetten met de ferry naar Dover. Van Dover rijdt de bus naar Rye en Hastings met bezoek aan beide steden.

Terug te Oostende circa 21 uur. Deelnameprijs per persoon 27 euro.

In die prijs is inbegrepen/ de busreis heen en terug, de overtocht met de ferry's heen en terug en de fooi voor de chauffeur.

Wie mee wil laat het weten aan R. Coelus tel. 059/236 237 ten laatste tot 30 april. Als er voldoende belangstellenden zijn worden ze per brief verwittigd als de geplande reis door gaat en wordt ook verdere informatie gestuurd.